

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส
(Whistleblower Protection)

จัดทำโดย ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ.
วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๕

(ปรับปรุงจากการเสนอที่ประชุม ก.ม.จ.
ครั้งที่ ๙/๒๕๖๔ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๔)

การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower Protection)

๑. ที่มาของการศึกษา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑.๒ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๙ (๒) บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ และจัดให้มี มาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้ง กำหนดกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนด้วย

มาตรา ๒๐ บัญญัติให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลแต่ละประเภทและองค์กร ตามมาตรา ๖ วรรคสอง มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกระบวนการรักษาจริยธรรม และการประเมินผล การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจจัดหลักสูตรการฝึกอบรม การเผยแพร่ความเข้าใจ ตลอดจนการกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม โดยอาจกำหนดมาตรการเพื่อใช้ในการบริหารงานบุคคล ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทนั้น

๑.๓ แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) กำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๒ กิจกรรม

คือ กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดยส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน สภากงค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ร่วมบูรณาการดำเนินการ และร่วมเป็นแกนกลางในการตรวจสอบ ป้องกันปัญหาการทุจริต โดยมี เครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันทุจริต อย่างน้อยจังหวัดละ ๕ องค์กรในปี ๒๕๖๔ และ ๖ องค์กรในปี ๒๕๖๕ และขยายผลไปยังตำบล โดยมีเครือข่ายองค์กรระดับตำบล ร้อยละ ๒๐ ทุกปีจนครอบคลุมทุกตำบล โดยมีสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมหลัก ๔ กิจกรรม คือ

๑) การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนผ่านการผลักดันกฎหมาย ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่ประชาชนเข้าถึงและได้รับทราบข้อมูลข่าวสารโดยไม่ต้องร้องขอ และหน่วยงานภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลในครอบครองผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม เว้นแต่ที่เป็นความลับ หรือกระทบต่อความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนในวงกว้างสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้โดยสะดวก

๒) การพัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสและข้อมูลเชิงลึกในรูปแบบที่หลากหลาย และมีระบบปกปิดตัวตนที่มีประสิทธิภาพและการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างครบวงจร ให้ผู้แจ้งเบาะแสสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก มีความเชื่อมั่นในเรื่องการเก็บรักษาความลับ และความปลอดภัย ตลอดจนการจัดทำระบบให้มีการแจ้งผลการติดตามให้กับผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับทราบ

๓) การบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส รวมถึงการให้ค่าตอบแทน (ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๖๒) ให้มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ ควบคู่การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวในวงกว้าง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสจากภาคประชาชน

๔) การแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐฟ้องดำเนินคดีกับบุคคลที่แสดงความเห็นหรือเปิดโปงเบาะแส เกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ (กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law))

ที่ครอบคลุมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักข่าว และสื่อมวลชน เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ก่อนว่า บุคคลผู้นั้นกระทำโดยไม่บริสุทธิ์ เป็นต้น

๑.๔ มติคณะรัฐมนตรี¹ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ รับทราบมาตรการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เสนอตามมาตรา ๔๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกอบกับมาตรา ๒๖๕ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และให้ใช้กับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความผิด เพราะปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่จนเกิดความเสียหายแก่ทางราชการด้วย โดยกำหนดให้ ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน แล้วรายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าส่วนราชการและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อรับทราบทันที และให้พิจารณาดำเนินการทางวินัยหรือทางอาญาโดยเร็ว ซึ่งจะต้องให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ในระหว่างนี้ให้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการต่อหัวหน้าส่วนราชการหรือรัฐมนตรี เจ้าสังกัดเพื่อทราบเป็นระยะเวลาตามความเหมาะสม

๑.๕ มาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๓๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบมาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อทางราชการ ๗ ประการ ตามที่สำนักงาน ก.พ. นำเสนอ เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ถือว่าการให้ข้อมูล หรือการเป็นพยาน หรือการส่งเอกสารหลักฐาน เป็นการปฏิบัติราชการ

(๒) ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่กลั่นแกล้งในทางใด ๆ ต่อข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน

(๓) ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ ถ้อยคำในฐานะพยาน โดยมีให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกข่มขู่จากผู้ถูกร้องเรียน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

¹ ที่มา : https://www.pacc.go.th/acoc_2018/uploads/2018/08/law1.pdf

และขอความร่วมมือหรือประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเป็นนายแก้ต่างในกรณี
ที่ผู้ให้ข้อมูลถูกฟ้องร้องในคดีแพ่งหรืออาญา

(๔) ผู้บังคับบัญชา อาจพิจารณาให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษ
แก่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานที่เป็นประโยชน์และเป็นผลดียิ่งต่อราชการได้

(๕) คณะกรรมการสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลยพินิจ
เพื่อกันบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดไว้เป็นพยาน หรือลดหย่อนผ่อนโทษได้ตามเหตุและผลของเรื่อง

(๖) ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานสามารถร้องขอ
ความเป็นธรรมต่อ ก.พ. ได้เมื่อถูกกลั่นแกล้งอันเป็นผลจากการให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน

(๗) ให้ข้าราชการทุกประเภทถือปฏิบัติตามมาตราการนี้ และองค์กรกลาง
บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการแต่ละประเภทอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในรายละเอียด
เพิ่มเติมเพื่อให้กระบวนการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ
เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมตามควรแก่กรณีต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้มีการขับเคลื่อนงานส่งเสริมจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒
สำนักงาน ก.พ. จึงได้ศึกษาแนวทางการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower Protection)
จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสรุปได้ ดังนี้

๒. ความหมาย

คำว่า Whistleblower โดยความหมายตามศัพท์ แปลว่า ผู้เป่านกหวีด คือการทำ
เสียงดังขึ้นเพื่อเป็นสัญญาณหรือรหัสในการเตือนให้ผู้อื่นได้ยินหรือทราบเรื่องราวที่ไม่ชอบมาพากล

มีพจนานุกรมและผู้ให้คำนิยามความหมายที่หลากหลาย เช่น ผู้แจ้งเบาะแส,
ผู้แจ้งเหตุ, ผู้แจ้งหรือให้ข้อมูลแก่ทางการหรือสาธารณะว่าบริษัทตนกระทำผิดหรือขัดต่อกฎหมาย
หรือผู้ที่เปิดเผยความลับในการกระทำผิด หรือประพฤตินิยมชอบของคนในหน่วยงาน องค์กร

Whistleblowing หมายถึง การให้ข้อมูลซึ่งสามารถนำไปเป็นพยานหลักฐานในการ
ดำเนินคดี ในกรณีที่มีการกระทำผิดกฎหมาย กฎระเบียบ การใช้จ่ายที่ไม่ถูกต้อง การใช้อำนาจที่ไม่

ชอบด้วยกฎหมาย หรือการกระทำซึ่งเป็นภัยต่อสุขภาพและความปลอดภัยของสังคม นอกจากนี้ ยังหมายความรวมถึงการให้ข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในทางสาธารณะ (Disclosing information in the public interest) ด้วย

ทั้งนี้ ผู้เป่านกหวีด (Whistleblower) เป็นกลไกสำคัญในการลดปัญหาการประพฤติมิชอบและการรับสินบน โดยจะเป็นเครื่องมือในแง่ของการปราม (Deterrence) ยับยั้งไม่ให้เกิดการผิด ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะใช้คำว่า ผู้แจ้งเบาะแส หมายถึง Whistleblower แต่อย่างไรก็ตาม ผู้แจ้งเบาะแส อาจได้รับความเสี่ยงจากการตอบโต้ แก่แค้นจากผู้ที่ถูกกล่าวหา ดังนั้น หลายประเทศจึงกำหนดกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส

การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower Protection) จึงเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้แจ้งเบาะแสมั่นใจในกระบวนการเปิดเผยข้อมูลของตนเองว่าจะได้รับการคุ้มครอง ถือเป็นการคุ้มครองบุคคลที่ทำความผิดแก่สังคม สร้างหลักประกันสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรมให้กับบุคคลนั้น ซึ่งผู้แจ้งเบาะแสถือว่ายังไม่ได้อยู่ในกระบวนการพิจารณาคดี จึงมีความแตกต่างจากผู้ที่เป็นพยานในคดีอาญาที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมแล้ว

๓. ลักษณะการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสของแต่ละประเทศ

ประเทศ	ลักษณะของ Whistleblower
สหราชอาณาจักร	<p>ความหมาย : Whistleblower หรือผู้เป่านกหวีด ผู้แจ้งเบาะแสมอาจเป็นผู้ปฏิบัติงานและรายงานการกระทำผิดที่พบในที่ทำงานโดยเปิดเผยเพื่อสาธารณะประโยชน์ หรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น หรือประชาชน</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย : ผู้ปฏิบัติงาน พนักงาน และเจ้าหน้าที่ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนผู้ฝึกงาน หรือเข้าฝึกอบรม เช่น นักเรียนพยาบาล</p> <p>ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน : ความผิดทางอาญา เช่น การฉ้อโกง สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน ความเสี่ยงหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงต่อสิ่งแวดล้อม ความล้มเหลวของความยุติธรรม ความผิดของหน่วยงานที่ไม่ทำตามกฎหมาย เช่น ไม่มีประกันที่เหมาะสม หรือเชื่อว่ามีคนปกปิดการกระทำผิด</p>

ประเทศ	ลักษณะของ Whistleblower
	<p>การรักษาความลับ : ผู้แจ้งเบาะแสสามารถแจ้งเบาะแสโดยไม่ระบุชื่อหรือเป็นความลับ โดยไม่เปิดเผยตัวตน</p> <p>ที่มา : https://www.gov.uk/whistleblowing</p> <p>องค์กรที่รับเรื่องร้องเรียน มี ๒ องค์กร คือ การไกล่เกลี่ยโดยอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระรับทุนสนับสนุนจากรัฐ และศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่ตัดสินและเรียกร้องการปรับค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างที่ร้องเรียน</p> <p>๑. ACAS, the Advisory, Conciliation and Arbitration Service. https://www.acas.org.uk/about-us</p> <p>๒. Employment Tribunal. https://www.gov.uk/employment-tribunals</p> <p>กรณีศึกษา องค์กร Protect เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร ที่สนับสนุนด้านการให้คำปรึกษาและฝึกอบรม โดยผู้ที่ต้องการร้องเรียนหรือรับคำปรึกษาสามารถโทรศัพท์ติดต่อทางสายด่วนขององค์กร จะมีมืออาชีพให้คำปรึกษาแนะนำการใช้ถ้อยคำในการเจรจากับผู้ถูกร้องหรือผู้กระทำความผิดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ลูกจ้างร้องเรียนหน่วยงาน โดยองค์กรจะรักษาความลับของผู้ร้องเรียนเป็นหัวใจสำคัญ ทั้งนี้ Protect เป็นหน่วยงานที่มีผลการดำเนินการเชื่อถือได้ มีหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจเข้ารับการอบรม และมีสื่อมวลชนระดับชาติหรือระดับภูมิภาคที่มีชื่อเสียง ให้ความสนใจติดตามผลงานจำนวนมาก</p> <p>ที่มา : https://protect-advice.org.uk/our-story/</p>
สหรัฐอเมริกา	<p>พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส พ.ศ. ๒๕๓๒ (Whistleblower) กำหนดให้ปกป้องพนักงานของรัฐบาลกลางที่เปิดเผยความผิดของรัฐบาลตามกฎหมาย เช่น โครงการที่สูญเปล่า การทุจริตของรัฐบาล โดยคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสไม่ให้ได้รับผลกระทบต่าง ๆ เช่น ถูกปลดออก ลดเงินเดือน ย้ายที่ทำงานต่าง ๆ เป็นต้น โดยมีคณะกรรมการคุ้มครองระบบคุณธรรมในสหรัฐอเมริกา หรือ U.S. Merit Systems Protection Board (MSPB) เป็นผู้ดูแล โดยการดำเนินการเรื่องร้องเรียนใช้เวลาเพียง ๓๐ วัน</p>

ประเทศ	ลักษณะของ Whistleblower
	<p>ประเด็นการร้องเรียน : ได้แก่ การไม่จ่ายเงินสำหรับชั่วโมงทำงาน ความผิดทางอาญา สั่งให้ทำกิจกรรมที่เป็นอันตราย การทะเลาะวิวาท การไม่ให้เวลาสำหรับมื้ออาหาร / ช่วงพัก การไม่จัดเตรียมสภาพการทำงานที่ปลอดภัย สภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เป็นมิตร (เช่น การล่วงละเมิด) และความล้มเหลวในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จากการทำงาน</p> <p>ความเสี่ยงของผู้แจ้งเบาะแส : ส่วนใหญ่จะเผชิญกับการตอบโต้บางรูปแบบจากนายจ้าง และเพื่อนร่วมงานหลังจากเป่านกหวีด เช่น การยกเลิกสัญญา การบังคับย้ายงานในบริษัท การหักเงินค่าตอบแทน การคว่ำบาตรทางสังคม ฯลฯ จากการศึกษาของศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยแบรดลีย์ และผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัยทางไซเบอร์ของแบรดลีย์ พบว่าเกือบสองในสามของผู้แจ้งเบาะแส หรือ ๖๙% ต้องตงงานหรือถูกบังคับให้ออกจากตำแหน่ง ๖๔ % ได้รับการประเมินผลการจ้างงานติดลบ ๖๘ % ถูกตรวจสอบอย่างใกล้ชิดโดยหัวหน้างาน ๖๙ % ถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือหลีกเลี่ยงพูดคุยโดยเพื่อนร่วมงาน และ ๖๔% ถูกขึ้นบัญชีดำของการได้งานใหม่ในสาขาของตน</p> <p>ที่มา : Whistleblower Protection Act of 1989 (https://en.wikipedia.org/wiki/Whistleblower_protection_in_the_United_States#Whistleblower_Protection_Act_of_1989)</p>
ไอร์แลนด์เหนือ	<p>ความหมาย : การแจ้งเบาะแสหรือการเป่านกหวีด หมายถึง “การเปิดเผยข้อมูลเพื่อสาธารณประโยชน์” เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำได้ โดยรู้ว่าจะได้รับ การปกป้องจากการตงงานและ / หรือตกเป็นเหยื่ออันเป็นผลมาจากสิ่งที่ได้ค้นพบและเปิดเผยต่อสาธารณะ</p> <p>การคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส : เป็นการเปิดเผยที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและเปิดเผยต่อบุคคลที่เหมาะสม และในทางที่ถูกต้อง</p> <p>ผู้แจ้งเบาะแส : ผู้ปฏิบัติงาน พนักงาน ซึ่งรวมถึงพนักงานของหน่วยงาน และผู้ที่ไม่ได้เป็นพนักงาน แต่อยู่ระหว่างการฝึกอบรมกับนายจ้าง เช่น นักศึกษาพยาบาล และพยาบาลผดุงครรภ์ที่ต้องมีประสบการณ์การทำงานเป็นส่วนหนึ่ง</p>

ประเทศ	ลักษณะของ Whistleblower
	<p>ของหลักสูตรการศึกษาหรือการฝึกอบรมที่ได้รับอนุมัติ หรือภายใต้ข้อตกลงกับสภาการพยาบาลและการผดุงครรภ์</p> <p>การแจ้งเบาะแสเพื่อให้ได้รับการปกป้องคุ้มครองตามกฎหมาย : ผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวต้องเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด และมีความสมเหตุสมผลว่าการเปิดเผยข้อมูลนั้น เกิดขึ้นเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ และเป็นการทุจริตที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นในที่ทำงาน ซึ่งหากเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่สามารถระบุได้ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์สาธารณะจะไม่ได้รับการคุ้มครอง</p> <p>ประเภทของการทุจริตที่กฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส : ได้แก่ ความผิดทางอาญา ความล้มเหลวในการปฏิบัติตามข้อผูกพันทางกฎหมาย การแท้งบุตร ความยุติธรรม ภัยคุกคามต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้คน ความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ความพยายามโดยเจตนาปกปิดสิ่งเหล่านี้ สิ่งสำคัญที่อาจไม่ได้รับความคุ้มครองหากผู้แจ้งเบาะแสมักทำผิดกฎหมายอื่น ตัวอย่างเช่น หากได้ลงนามในกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาการทำงานของผู้แจ้งเบาะแส</p> <p>วิธีการเป่านกหวีดที่ได้รับการคุ้มครอง : เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายตามที่กำหนด เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ผู้แจ้งเบาะแส ต้องเปิดเผยต่อบุคคลที่เหมาะสมและในทางที่ถูกต้อง หากทำการเปิดเผยตามที่กำหนดต่อนายจ้างหรือผ่านขั้นตอนที่นายจ้างได้รับอนุญาต กฎหมายจะคุ้มครอง ๒) แจ้งเบาะแสดังผู้ที่รับผิดชอบพื้นที่ที่ร้องเรียน ๓) เรื่องที่แจ้งหรือร้องเรียน มีข้อมูลเป็นความจริงอย่างมีนัยสำคัญ ๔) ในบางสถานการณ์อาจเปิดเผยข้อมูลให้ผู้อื่นได้ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลต่อที่ปรึกษากฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือองค์กรมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น ๕) เรื่องที่แจ้งไม่เป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

ประเทศ	ลักษณะของ Whistleblower
	<p>๖) หากร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่การงาน ควรทำตามขั้นตอนที่นายจ้างกำหนดไว้ หรือเปิดเผยข้อมูลให้นายจ้างทราบ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อกังวล จะได้รับการจัดการอย่างรวดเร็วและโดยบุคคลที่เหมาะสม และควรตรวจสอบ สัญญาการจ้างงานเพื่อดูว่าบริษัทมีกระบวนการที่จะช่วยเปิดเผยข้อมูลหรือไม่ ในบางสถานการณ์นายจ้างอาจปรับขั้นตอน ตัวอย่างเช่น อนุญาตให้เปิดเผย ข้อมูลที่เป็นความลับ</p> <p>๗) หากเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน ให้ขอคำแนะนำจากตัวแทนสหภาพ หากร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยให้ขอคำแนะนำ จากตัวแทนหน่วยงานด้านความปลอดภัย เป็นต้น</p> <p>ที่มา : https://www.nidirect.gov.uk/articles/blowing-whistle-workplace-wrongdoing</p>
ไทย	<p>มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ มาตราการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ส่วนหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว๓๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕(๖) กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและมาตรา ๑๖(๒) กำหนดอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการและผู้บริหารส่วนราชการในการคุ้มครอง ข้าราชการผู้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา เป็นต้น</p> <p>นอกจากนั้น ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศ หลายฉบับ โดยสรุปวิธีการให้ความคุ้มครองพยานได้ ๔ แนวทาง ดังนี้²</p> <p>๑) ปกปิดข้อมูล ได้แก่ การดำเนินการโดยทางลับ ไม่เปิดเผยชื่อ ที่อยู่ ข้อมูลส่วนตัว หรือเปลี่ยนชื่อ เป็นต้น</p>

² สรุปโดยศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ. (สิงหาคม ๒๕๖๔)

ประเทศ	ลักษณะของ Whistleblower
	<p>๒) ให้ค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเลี้ยงชีพ ค่าเช่าที่พัก ค่าขาดประโยชน์ เป็นต้น</p> <p>๓) รักษาความปลอดภัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน เสรีภาพ เช่น จัดให้อยู่ในที่ปลอดภัย ให้เจ้าหน้าที่ดูแล/คุ้มครอง/อารักขา ให้แยกชั้น ฯลฯ</p> <p>๔) ได้รับสิทธิพิเศษ ได้รับ เช่น ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายทั้งอาหาร ที่พัก พื้นที่พินิจใจ ให้การศึกษาอบรม เรียกร้องค่าสินไหม แจกสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง เป็นต้น</p> <p>สำหรับกรณีหากผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม และอาจได้รับบำเหน็จความชอบพิเศษ เช่น เลื่อนเงินเดือน รางวัล เชิดชูเกียรติชมเชย เป็นหนังสือ เป็นต้น</p>

การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการกระทำความผิดในต่างประเทศ พบว่า มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ริเริ่มบัญญัติหลักเกณฑ์การคุ้มครองบุคคลผู้แจ้งเบาะแส หรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการกระทำความผิดไว้ในกฎหมาย ซึ่งจุดเริ่มต้นดังกล่าว ทำให้หลายประเทศได้เห็นถึงความสำคัญในการให้ความคุ้มครองบุคคลในองค์กรซึ่งเป็นผู้แจ้งเบาะแสหรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการกระทำความผิด จึงได้นำแนวความคิดและหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส หรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการกระทำความผิดแก่รัฐของสหรัฐอเมริกาไปปรับใช้และบัญญัติเป็นกฎหมายภายในประเทศของตน เช่น ออสเตรเลีย อังกฤษ นิวซีแลนด์ แคนาดา ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เป็นต้น โดยพบว่า ในแต่ละประเทศมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองบุคคลผู้แจ้งเบาะแส หรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การกระทำความผิดที่แตกต่างกันออกไปทั้งในลักษณะของข้อมูลเบาะแสที่ได้รับความคุ้มครอง ความหมายของการแจ้งข้อมูลเบาะแสช่องทางการแจ้งหรือรายงานข้อมูลเบาะแส หลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครอง และการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งการกำหนดหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย

การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสในประเทศต่างๆ

● สหรัฐอเมริกา

กฎหมายเกี่ยวกับ Whistleblower ร่างขึ้นมาครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมาย The Civil Service Reform Act of ๑๙๗๘ และต่อมาได้แก้ไขเป็น The Whistleblower Protection Act ๑๙๘๙ (Public Law ๑๐๑-๑๒) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๑๙๘๙ กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Federal employees) หรือผู้ที่เคยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้ให้ข้อมูลแก่รัฐบาล ในปี ๑๙๙๔ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ เพื่อขยายการคุ้มครองไปถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งทำงานในรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านสาธารณสุขและปรับปรุงแก้ไข The Whistleblower Protection Act ๒๐๑๒ ให้ขยายประเภทความผิดที่สามารถรายงาน และให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสได้เพิ่มขึ้น โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ผู้ได้รับคุ้มครอง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ด้านข่าวกรอง เช่น FBI หรือผู้ปฏิบัติงานให้กับรัฐสภา หรือเจ้าหน้าที่ของศาล ซึ่งจะได้รับคุ้มครองตามกฎหมายฉบับอื่น

ข้อมูลที่ได้รับคุ้มครอง ได้แก่ ข้อมูลใดก็ตามซึ่งเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของรัฐ มีเหตุผลเชื่อว่าการกระทำผิดกฎหมาย หรือกฏระเบียบ ใช้เงินงบประมาณไม่ถูกต้อง ปฏิบัติราชการไม่ถูกต้องใช้อำนาจโดยไม่ชอบ หรือมีการกระทำซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน

วิธีการเปิดเผยข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานภายนอกก็ได้ เช่น การให้ข้อมูลกับหนังสือพิมพ์

มูลเหตุจูงใจในการเปิดเผยข้อมูล ผู้เปิดเผยข้อมูลต้องกระทำโดยสุจริต (good faith) หรือมีเหตุผลเชื่อว่าการกระทำเช่นนั้น (reasonable belief)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีคณะกรรมการเรียกว่า Merit System Protection Board ทำหน้าที่ พิจารณาสั่งให้หน่วยงานดำเนินการแก้ไขคำสั่งให้ถูกต้อง เช่น สั่งให้ผู้แจ้งเบาะแสกลับเข้าทำงานปกติ หรือได้รับค่าปรับ เงินชดเชยต่าง ๆ หลังจากพิจารณาการร้องเรียนจากผู้แจ้งเบาะแสแล้ว เห็นว่า ผู้แจ้งเบาะแสได้รับความไม่เป็นธรรม ถูกโยกย้าย ลงโทษทางวินัย ไล่ออก หรือทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต โดยมีสำนักงานที่ปรึกษาพิเศษ (The Office

of Special Counsel) เป็นหน่วยงานอิสระทำหน้าที่คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส แต่อย่างไรก็ตาม จากการมีกฎหมายดังกล่าว พบว่า มียอดผู้แจ้งเบาะแสเพิ่มขึ้นจาก ๔๘๒ ราย เป็น ๑,๑๔๘ ราย และมีผู้แจ้งเบาะแสดูถูกข่มขู่เพิ่มขึ้น จาก ๕๐ ราย เป็น ๒๒๓ ราย

จุดแข็ง

- ๑) คุ้มครองการเปิดเผยข้อมูลทุกวิธีการ
- ๒) มีหน่วยงานตรวจสอบและกลั่นกรองการเปิดเผยข้อมูล
- ๓) มีบทลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง (ภาครัฐ) ที่ขัดขวางการเปิดเผยข้อมูล
- ๔) สนับสนุนผู้เปิดเผยซึ่งไม่ระบุนาม
- ๕) คุ้มครองรวมถึงผู้ที่กำลังจะเปิดเผยข้อมูล

จุดอ่อน ครอบคลุมเฉพาะเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างของรัฐเท่านั้น

● ประเทศอังกฤษ

มีกฎหมาย Public Interest Disclosure Act ๑๙๙๘ มีสาระสำคัญดังนี้

ผู้ที่ได้รับความคุ้มครอง คือ ผู้ปฏิบัติงาน พนักงาน และเจ้าหน้าที่ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ผู้ฝึกงานหรือเข้าฝึกอบรม เช่น นักเรียนพยาบาล

ข้อมูลที่ได้รับ ความคุ้มครอง ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา ข้อมูลเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การใช้อำนาจไม่ชอบในกระบวนการยุติธรรม ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายที่จะเกิดกับสุขภาพและความปลอดภัยของบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับการทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย และการปกปิดข้อเท็จจริงขึ้นต้น

วิธีการเปิดเผยข้อมูล การเปิดเผยภายใน วิธีการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด เปิดเผยต่อสื่อมวลชน

มูลเหตุจูงใจในการเปิดเผยข้อมูล ผู้เปิดเผยข้อมูลต้องกระทำโดยสุจริต (good faith) หรือมีเหตุผลเชื่อว่าการกระทำเช่นนั้น (reasonable belief)

กฎหมายฉบับดังกล่าวมีจุดแข็งและจุดอ่อนบางประการ ดังนี้

จุดแข็ง

- ๑) ครอบคลุมเจ้าหน้าที่และลูกจ้างทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- ๒) มีการเชื่อมโยงกับกฎหมายแรงงานซึ่งมีวิธีการพิสูจน์ที่หนักแน่น
- ๓) ไม่จำกัดวิถีทางการเปิดเผยข้อมูล
- ๔) ครอบคลุมถึงผู้ทำสัญญาช่วง และผู้ฝึกงาน (trainee)
- ๕) มีแรงจูงใจให้นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาถ้ามีการให้เบาะแสภายในองค์กร

จุดอ่อน

- ๑) ไม่มีหน่วยงานกลางกำกับดูแลทำให้ยากต่อการติดตาม
- ๒) ไม่มีกลไกสนับสนุนให้มีการเปิดเผยต่อสาธารณชน

- **ประเทศออสเตรเลีย** มีกฎหมาย Public Interest Disclosure Act ๒๐๑๓

ผู้ที่ได้รับความคุ้มครอง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐและอดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นผู้แจ้งเบาะแส หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และเพื่อให้มีการสอบสวนในเรื่องนั้น โดยจะได้รับการคุ้มกันจากความรับผิด เช่น ห้ามไม่ให้ดำเนินคดีหมิ่นประมาท คุ้มกันจากความผิด การเย้ยหยันทางแพ่ง คุ้มครองจากการถูกตอบโต้ และการเปิดเผยตัวตนของผู้แจ้งเบาะแส

- **ประเทศญี่ปุ่น** มีแนวความคิดคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสราวปี ๒๐๐๐ เนื่องจากการปกปิดข้อมูลทุจริตในอุตสาหกรรมอาหาร การปิดข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะที่ไม่ปลอดภัย และอุบัติเหตุจากนิวเคลียร์ โดยมีกฎหมาย Whistleblower Protection ๒๐๐๔ กำหนดแนวทางที่สำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล คือ คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสจากการถูกเลิกจ้าง หรือถูกไล่ออก ตลอดจนคุ้มครองชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินและผลประโยชน์อื่น

วิธีการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสของประเทศญี่ปุ่นเน้นการใช้กฎหมายบังคับ เช่น กรณีที่ผู้แจ้งเบาะแสถูกไล่ออกหรือเลิกจ้าง กฎหมายกำหนดให้การเลิกจ้างนั้นเป็นโมฆะ และกำหนดให้ห้ามมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมต่อผู้แจ้งเบาะแส เป็นต้น

- **ประเทศเกาหลีใต้** กำหนด Act on the Protection of Public Interest Whistleblower ๒๐๑๑ โดยคุ้มครองและให้เงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสด้วย ซึ่งเป็นการสนับสนุน

ต่อการคืนรายได้ของรัฐ คิดเป็นเงินถึง ๔ - ๒๐ % หรือ ๒๐ ล้านเหรียญสหรัฐ ณ เดือนพฤษภาคม ๒๐๑๔ โดยจ่ายเป็นเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสถึง ๔ แสนเหรียญสหรัฐ

วิธีการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสในเกาหลีใต้ สามารถขอให้ตำรวจให้ความคุ้มครองทางกายภาพ และตรวจตราบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้แจ้งเบาะแส กรณีที่มีแนวโน้มว่าอาจเกิดอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายได้

ตัวอย่างกรณีศึกษาวิธีดำเนินการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสต่างประเทศ

จากข้อมูลองค์กร Protect³ ของสหราชอาณาจักรก่อตั้ง ในปี ค.ศ. ๑๙๘๓ (พ.ศ. ๒๕๒๖) เริ่มก่อตั้งองค์กรในชื่อ Public Concern at Work พบว่า การแจ้งเบาะแสเป็นเรื่องยาก เนื่องจากผู้แจ้งเบาะแสดูถูกมองว่าเป็นผู้โดดเดี่ยว เป็นอิสระทางความคิดและไร้สังกัด หรือแม้กระทั่งถูกมองว่าเป็นผู้สร้างปัญหาด้วย การดำเนินการเริ่มดีขึ้นในปีต่อมา เมื่อมีเรื่องอื้อฉาวในปี ๑๙๙๐ (คดีการล้มละลายของรัฐวิสาหกิจ the Herald of Free Enterprise และธนาคาร BCCI ซึ่งมีการฟอกเงิน) นำไปสู่การสอบสวนสาธารณะ ทำให้พนักงานรู้สึกว่าจะตกอยู่ในอันตราย และไม่มีความปลอดภัยในการทำหยาต่อการทุจริตในสถานที่ทำงานของตนเอง

อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสในต่างประเทศ เมื่อปี ๑๙๙๘ (พ.ศ. ๒๕๔๑)⁴ พบว่า การแจ้งเบาะแสมีทั้งการแจ้งเบาะแสในหน่วยงาน และการแจ้งเบาะแสไปยังภายนอกหน่วยงาน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ องค์กรส่วนใหญ่มักจะประสงค์ให้บุคลากรของตนเองแจ้งเบาะแสเป็นการภายในเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาตนเองก่อน แต่ในขณะที่การแจ้งเบาะแสไปยังภายนอกมักจะถูกมองว่าเป็นการทำหยาอำนาจ (Authority defiance) อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อองค์กร (Bad reputation) และการแทรกแซงทางกฎหมายจากหน่วยงานภายนอก (Legal interventions) ทั้งนี้ ยังพบว่าความคิดที่จะแจ้งเบาะแสเป็นการภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ต่อองค์กร และความกลัวว่าองค์กรจะเสื่อมเสียชื่อเสียง แม้ว่าการแจ้งเบาะแสไปยังหน่วยงานภายนอกอาจจะมีข้อดีในการช่วยระงับปัญหาภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในความเป็นจริงผู้ที่ออกมาแจ้งเบาะแสภายนอก มักจะถูก

³ <https://protect-advice.org.uk/our-story/>

⁴ อ้างอิงใน วิชาณพนธ์ โพธิ์พิพรรค์ และอังศุธร ศรีสุทธิสะอาด, ราชอาณาจักรไทยไร้คอร์รัปชัน : การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อการแจ้งเบาะแสการทุจริต ๒๕๖๓ สืบค้นจาก www.stopcorruption.moph.go.th รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ราชอาณาจักรไทยไร้คอร์รัปชัน

กลั่นแกล้งจากสมาชิกภายในองค์กร เช่น หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน มากกว่าผู้ที่แจ้งเบาะแสภายในองค์กรด้วย ในปี ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) งานวิจัยต่างประเทศ พบว่า ข้าราชการในประเทศออสเตรเลียที่เคยออกมาแจ้งเบาะแสร้อยละ ๙๗ เลือกที่จะรายงานข้อมูลเป็นการภายในก่อน มีน้อยกว่าร้อยละ ๑ ที่เปิดโปงเรื่องไปยังสื่อมวลชน และคดีกว่าร้อยละ ๙๐ จะดำเนินการไต่สวนจนแล้วเสร็จภายในองค์กร มีเพียงร้อยละ ๙.๗ เท่านั้นที่ต้องมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยผู้ที่เลือกให้ข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกมักจะเป็นกลุ่มคนที่ไม่เชื่อใจผู้บริหาร (Lack of trust) ข้อมูลเหล่านี้ สะท้อนว่า ประเทศออสเตรเลียค่อนข้างประสบความสำเร็จในการสร้างกลไกความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงานของรัฐ

การจัดการเรื่องร้องเรียนของ UK การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส และการดำเนินการตาม Public Interest Disclosure Act ๑๙๙๘

Free, confidential whistleblowing advice
020 3117 2520

DONATE

<https://protect-advice.org.uk/our-story/>

Protect เป็นองค์กรการกุศลดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแสของสหราชอาณาจักร มีเป้าหมายเพื่อหยุดยั้งการข่มขู่คุกคาม โดยรับเรื่องร้องเรียนและดำเนินกระบวนการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่ปลอดภัย มีการให้คำปรึกษาแก่ผู้แจ้งเบาะแสกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อปี ซึ่งเป็นผู้เห็นพฤติกรรมเสี่ยง หรือการกระทำผิดในสถานที่ทำงาน นอกจากนี้ยังทำงานกับองค์กรที่สนับสนุนด้านการให้คำปรึกษาและฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงการให้ถ้อยคำ การให้บริการของเราเกี่ยวข้องกับงานหลายภาคส่วน ทั้งงานบริการทางการเงิน และการดูแลสุขภาพ เรามีการทำงานวิจัย แฉงนโยบายสาธารณะ และรณรงค์ให้มีการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสให้ดีขึ้นด้วย

Protect เป็นองค์กรการกุศลแห่งแรกๆ ที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้แจ้งเบาะแสในสหราชอาณาจักร ดำเนินการมาแล้ว ๒๗ ปี ตั้งแต่ปี ๑๙๘๓ โดยหลังจากก่อตั้งถึงปัจจุบัน ได้รับแจ้งเบาะแสแล้วถึง ๔๕,๐๐๐ คดี และมีให้คำปรึกษาแก่ผู้แจ้งเบาะแสกว่า ๓,๑๘๘ คนในแต่ละปี

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส (Whistleblower Protection)

โดย ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ.

ประวัติการก่อตั้ง ในปี ค.ศ. ๑๙๘๓ เริ่มก่อตั้งองค์กรในชื่อ Public Concern at Work การแจ้งเบาะแสเป็นเรื่องยาก ผู้แจ้งเบาะแสมองว่าเป็นผู้โดดเดี่ยว เป็นอิสระทางความคิด และไร้สังกัด หรือแม้กระทั่งถูกมองว่าเป็นผู้สร้างปัญหาด้วย การดำเนินการเริ่มดีขึ้นในปีต่อมา เมื่อมีเรื่องอื้อฉาวในปี ๑๙๙๐ คดีการล้มละลายของรัฐวิสาหกิจ the Herald of Free Enterprise และธนาคาร BCCI ซึ่งมีการฟอกเงิน นำไปสู่การสอบสวนสาธารณะ ทำให้พนักงานรู้สึกว่าการตกอยู่ในอันตราย และไม่มีความปลอดภัยในการทำนายต่อการทุจริตในสถานที่ทำงานของตนเอง

ความเชื่อมโยงระหว่างการแจ้งเบาะแสกับความรับผิดชอบ การแจ้งเบาะแสเป็นการทำลายวัฒนธรรมการปกปิด นำไปสู่การสร้างช่องทางการให้คำปรึกษาซึ่งสามารถช่วยเหลือผู้แจ้งเบาะแสกว่า ๔๐,๐๐๐ คน ในวันนี้สามารถช่วยเหลือคดีมากกว่า ๓,๐๐๐ คดีต่อปี

ทุกวันนี้ เรื่องราวความอื้อฉาว ยังคงเกิดขึ้นดังที่เราได้เห็นกรณีโรงพยาบาล Gosport และ Mid Staffs กรณีคดีอื้อฉาวในการละเมิดทางเพศในรัฐสภา และได้มีการเปลี่ยนทัศนคติต่อการแจ้งเบาะแสมากขึ้น เรายังต้องการผู้แจ้งเบาะแสมากมายและต้องการขอบคุณและยกย่อง ไม่มีการประณามผู้ที่มีความกล้าหาญในการพูดหรือให้ข้อมูลที่เป็นประเด็นความสนใจของประชาชน

วิธีดำเนินการ

สายด่วนให้คำปรึกษาฟรีและการรักษาความลับ เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานเพื่อการกุศล ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๓ มีผู้แจ้งเบาะแสเกือบ ๔๕,๐๐๐ คน ในปีนี้มีกรณีผู้แจ้งเบาะแสถึง ๓,๑๘๘ คน

เรื่องราวของการแจ้งเบาะแส มีความหลากหลาย เช่น สวัสดิภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้รับจ้างภาคครัวเรือน ข้อกังวลของครูเกี่ยวกับการเงินหรือการกำกับดูแลกิจการของโรงเรียน เจ้าหน้าที่ธนาคารกังวลเกี่ยวกับการฟอกเงิน คนงานโรงงานไม่พึงพอใจต่อความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ อาหาร และสุขอนามัย ความปลอดภัยต่อชีวิต และการฉ้อโกง

ทีมงานประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรม มีคุณสมบัติตรงตามกฎหมาย และได้รับการดูแลโดยทนายความ กรณีจะได้รับการจัดการเท่าที่เป็นไปได้แต่ละโดยที่ปรึกษาเดียวกันตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งทำให้มั่นใจถึงความต่อเนื่องและความสอดคล้อง สำหรับผู้ต้องการ

รับคำปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ได้ที่หมายเลข (๐๒๐ ๓๑๑๗ ๒๕๒๐) อีเมลหรือจดหมาย ข้อมูลทุกเรื่องที่แจ้ง จะเป็นความลับและได้รับการคุ้มครองโดยสิทธิทางกฎหมาย

ตัวอย่างเรื่องที่ต้องการความคุ้มครอง

ขอให้ท่านเลือกเรื่องที่ตรงกับความต้องการได้รับช่วยเหลือ ตามรายการดังนี้

- ฉันกำลังต้องการร้องเรียน
- ฉันเป็นเหยื่อจากการร้องเรียนของฉัน
- ฉันได้ร้องเรียนไปแล้วแต่ยังไม่มีคำตอบรับ
- ฉันถูกเลิกจ้างเนื่องจากการร้องเรียนของฉัน
- ฉันถูกดำเนินการทางกฎหมาย และต้องการความช่วยเหลือ

How can we help?

 I'm considering raising a concern	 I've been victimised for raising my concerns
 I've raised my concerns but they are still unresolved	 I've been dismissed for raising concerns
 Covid-19 Advice	 I'm bringing legal action and I'm looking for help

การส่งแบบฟอร์มการร้องเรียน

ถ้ามีบุคคลใดเห็น ได้ยิน หรือสงสัยว่าอาจเกิดการกระทำผิดในที่ทำงานของตนเอง หรือทราบที่กำลังจะเกิดความเสียหายร้ายแรงหรืออุบัติเหตุขึ้น เราสามารถช่วยได้ การเปิดเผยสามารถช่วยหยุดปัญหาก่อนที่จะเกิดสิ่งที่เลวร้ายกว่านี้ เราอาจป้องกันความผิดพลาดก่อนที่จะเกิดขึ้นได้จริง

หากคุณเป็นผู้ที่ทำงานในธนาคาร หรือการให้บริการทางการเงิน และสงสัยว่ามีการทุจริต หรือพบเห็นการล่วงละเมิด หรือละเลยการดูแลในบ้าน หรือได้ยินเรื่องความเสี่ยงของสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือได้รับการร้องขอให้ช่วยตรวจสอบเรื่องการทุจริตในโรงเรียน

หน่วยงานของเรา (Protect) เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาแนะนำทั้งในระดับอุตสาหกรรมและชุมชนภาคส่วนต่าง ๆ มากกว่า ๒๕ ปี มีประสบการณ์เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาใน

การร้องเรียนเรื่องราวของพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงต่อตำแหน่งหน้าที่ตนเอง

ที่ปรึกษาของเราทุกคนได้รับการฝึกฝนและดูแลโดยทนายความที่มีคุณสมบัติเหมาะสม การให้คำปรึกษาในขั้นนี้ ถือเป็นความลับที่สุดและอยู่ภายใต้สิทธิทางกฎหมาย ข้อมูลทั้งหมด รวมถึงอีเมล หรือบันทึกที่เราเก็บโทรศัพท์ จดหมาย หรือรูปแบบการสื่อสารอื่น ๆ กับที่ปรึกษาของ Protect จะถูกเก็บไว้ในรูปแบบที่เข้ารหัสไว้อย่างสมบูรณ์ ยืนยันว่า ข้อมูลของคุณมีความปลอดภัยมากที่สุด

หากคุณต้องการให้ที่ปรึกษาของเราติดต่อกลับไป กรุณากรอกแบบฟอร์มด้านล่าง และหนึ่งในทีมที่ปรึกษาของเราจะติดต่อกลับไป หรือท่านอาจโทรศัพท์ติดต่อเราโดยตรง ที่หมายเลขสายด่วนการให้คำปรึกษา

หากคุณกำลังต้องการให้การสนับสนุนองค์กร โปรดใช้แบบฟอร์มติดต่อฝ่ายสนับสนุนธุรกิจของเรา หรือไปที่หน้าการสนับสนุนทางธุรกิจของเรา

Your Name

Only if you are comfortable providing it

Your preferred means of contact

Please provide either a phone number or valid email address

Tell us about your concerns

This includes a whistleblowing or speak up issue.

Is the concern ongoing, a past event or a future risk?

Have you raised your concern?

Including details who you have approached and what their response has been

Do you have any immediate deadlines/key events coming up?

Preferred mode of contact

Please provide either a phone number or valid email address

I'm not a robot

 reCAPTCHA
Privacy - Terms

Submit

ชื่อ/นามแฝง

ช่องทางที่ต้องการให้ติดต่อ

กรุณาให้ทั้งหมายเลขโทรศัพท์และอีเมลล์

โปรดเขียนเรื่องที่ท่านกังวลใจ ต้องการเปิดเผย/แจ้งเบาะแส

เรื่องนี้ เป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เกิดขึ้นและจบไปแล้ว หรือ เป็นความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต.....

ท่านเคยร้องเรียนที่ใดหรือแจ้งเรื่องนี้กับใครบ้างหรือไม่

ถ้าเคยแจ้งที่ใด.....และมีการจัดการอย่างไร

ท่านมีเงื่อนไขความเร่งด่วน/กำหนดวันต้องการให้เสร็จหรือไม่

ท่านต้องการให้ติดต่อกลับได้ที่

ฉันไม่ใช่หุ่นยนต์

ยืนยันส่งแบบ

งานฝึกอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแส (Training and Consultancy)

จากประสบการณ์กว่า ๒๕ ปีทำให้เข้าใจถึงคุณค่าของการแจ้งเบาะแส (Whistleblowing) การมีความรู้เชิงลึกในด้านนี้ ทำให้สามารถให้คำปรึกษาด้านการแจ้งเบาะแสได้ โดยปัจจุบันมีองค์กรลูกค้ากว่า ๓๐๐ แห่ง ร่วมฝึกอบรมและเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการแจ้งเบาะแส และทำงานร่วมกับองค์กรหลายร้อยแห่งทั่วราชอาณาจักร

ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๐๑๙) ให้คำปรึกษาการแจ้งเบาะแส ถึง ๓,๑๘๘ เรื่อง มีผู้เยี่ยมชมในเว็บไซต์จำนวนกว่า ๑๐๑,๐๐๐ ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปี ๒๐๑๘ ถึง ๔๕ % สนับสนุนการทำงานขององค์กร จำนวน ๓๓๖ แห่ง มี องค์กรจำนวน ๖๙ แห่งที่เป็น องค์กรสาธารณะ องค์กรภาครัฐ และองค์กรไม่แสวงหากำไร ที่เข้าถึงวัฒนธรรมและใช้เครื่องมือ

กลไกจากเรา มีผู้ใช้กฎ หรือมืออาชีพด้านกฎข้อบังคับ ๓๖ คนที่มาร่วมเสวนาโต๊ะกลม และมีสื่อมวลชนระดับชาติ หรือระดับภูมิภาคที่มีชื่อเสียง กว่า ๕๐ แห่ง ที่ให้ความสนใจกล่าวถึงหน่วยงานของเรา เช่น BBC., The Guardian, The Finance Times, Third Sector, The Law Gazette, School Week เป็นต้น

Last year in numbers

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน

ผู้อำนวยการกองงานคนใหม่ บอกให้ผู้จัดการลงมือตอบแบบการสำรวจความพึงพอใจของพนักงานด้วยตัวเอง แทนการเก็บแบบสำรวจจริงจากพนักงาน ซึ่งเป็นการทุจริตในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จะทำให้ผู้อำนวยการกองงานได้เพิ่มโบนัส พนักงานคนหนึ่งชื่อว่า จาดา (Jada) คิดว่าเรื่องนี้ผิด และแจ้งความกังวลนี้แก่หน่วยปฏิบัติตามกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา พวกเขามั่นใจได้ว่าจะตรวจสอบและสัญญาการรักษาความลับของเธอ หลังจากนั้น จาดาได้ยื่นผู้อำนวยการกองงานบอกผู้จัดการอื่นว่าเธอรายงานการกระทำผิดของเขา เธอติดตามเรื่องกับทีมกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหรัฐฯ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ทำการตรวจสอบและพิสูจน์พบว่าความกังวลของเธอมูล สองสัปดาห์ต่อมา จาดาถูกเรียกให้ประชุมกับนายจ้างและถามเธอเกี่ยวกับเหตุการณ์เก่า ๆ ที่เธอไม่รู้ เมื่อเธอออกจากการประชุม จาดาเกิดปากเสียงอย่างรุนแรงกับผู้อำนวยการกองงาน และเธอถูกระงับการทำงานในเวลาต่อมา

เรา (หน่วยงานคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส Protect) อธิบายสิทธิของจาดาทายใต้กฎหมายคุ้มครองการแจ้งเบาะแส และให้คำแนะนำว่าเธอไม่ได้ทำอะไรผิด เราติดต่อทนายความให้จาดา เพื่อดำเนินคดีเรียกร้องในศาลการจ้างงาน ศาลตัดสินให้เธอชนะคดีและได้รับเงินชดเชย ๑ แสนปอนด์ เราแนะนำให้จาดากรอกใบสมัครงานใหม่อย่างซื่อสัตย์ตอนนี้เธอมีงานใหม่และศึกษากฎหมายในช่วงเย็น จาดาไม่เสียใจและยังคงยืนยันคุณค่าเดิมของเธอ ดังที่กล่าวไว้ว่า จริยธรรมของตนได้ถูกแย่งชิงโดยบุคคลหนึ่ง เธอสงสัยว่า เธอจะสามารถรับมือได้อย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องได้รับคำปรึกษาและการสนับสนุนจากเราอีกต่อไป

Protect ได้พัฒนารอบมาตรฐานเพื่อช่วยให้องค์กรลูกค้าบรรลุแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานการแจ้งเบาะแส ซึ่งแตกต่างจากมาตรฐานอื่น ๆ มาตรฐานการให้บริการของเราตอบสนองผู้แจ้งเบาะแสมาก (ซึ่งการมีผู้แจ้งเบาะแสเพียงคนเดียวไม่สามารถบอกเรื่องราวทั้งหมด) และหลายกรณีต้องการความดูแลอย่างใกล้ชิด และต้องดำเนินตามนโยบายและการปฏิบัติที่กำหนด

การตรวจสอบระบบขององค์กรลูกค้า กับกรอบมาตรฐานของเรา จะช่วยให้เข้าใจวิธีการจัดการกับกรณีการแจ้งเบาะแสและวิธีการช่วยเหลือผู้ที่ต้องการแจ้งเบาะแส นอกจากนี้ยังจะช่วยให้องค์กรลูกค้าเห็นว่าองค์กรทำงานได้ดีเพียงไรเมื่อเทียบกับคู่แข่งในภาคธุรกิจ

Packages /รูปแบบการให้บริการ ๓ ระดับ

เพื่อสนับสนุนการแจ้งเบาะแสได้รับการออกแบบงานเพื่อให้องค์กรต่าง ๆ สร้างช่องทางการแจ้งเบาะแส โดยเหมาะสมกับทุกขนาดขององค์กร ดังนี้

ระดับที่ ๑ การออกแบบเพื่อเริ่มต้นให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์

การให้คำปรึกษาสำหรับพนักงานของลูกค้า เป็นส่วนหนึ่งที่เราเปิดการฝึกอบรมเพื่อเตรียมพร้อมการให้คำปรึกษาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานใหม่ ที่มีประสิทธิภาพ ด้วยตนเอง โดยมีชุดเครื่องมือต่าง ๆ อำนวยความสะดวกให้ลูกค้า เช่น

- เครื่องมือการแจ้งเบาะแส
- นโยบายการแจ้งเบาะแส
- คู่มือการนำไปใช้งาน
- โปสเตอร์โปรมอชั่น
- สไลด์การฝึกอบรมผู้จัดการ

เป็นต้น

ระดับที่ ๒ ส่งเสริมพนักงาน และออกแบบการฝึกอบรมพนักงานเพื่อบริหารจัดการ
ข้อร้องเรียน

- สิ่งสำคัญในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแส คือ ต้องรักษา
ความปลอดภัยและความลับของพนักงาน ซึ่งเป็นผู้มีความลำบากใจที่ได้เป็นพยานผู้พบเห็น
การกระทำผิดในที่ทำงาน
- ใช้หมายเลขโทรศัพท์ที่จดจำได้ง่ายเป็นสายเฉพาะสำหรับเชื่อมต่อระหว่าง
พนักงานผู้แจ้งเบาะแสกับผู้การให้คำปรึกษาที่มีประสบการณ์ของเรา
- เปิดฝึกอบรมเพียงแห่งเดียวที่เป็นมาตรฐาน
- เข้าถึงเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินการจัดการที่มีประสิทธิภาพช่วยให้สามารถ
ประเมินตนเองและดำเนินการกับองค์กรอื่น ๆ
- การฝึกอบรมแบบครึ่งวันสำหรับผู้ติดต่อหรือผู้จัดการหลัก
- ชุดเครื่องมือการแจ้งเบาะแสซึ่งรวมถึง นโยบายการแจ้งเบาะแสแบบโมเดล
คู่มือการนำไปใช้งาน โปสเตอร์โปรโมชัน สไลด์ Powerpoint สำหรับบรรยายสรุปการรับรู้
ของพนักงาน และจัดทำคู่มือ ถาม-ตอบ เป็นคำแนะนำสำหรับพนักงาน

ระดับที่ ๓ การประกันความเป็นอิสระจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแจ้งเบาะแส

การประกันอิสระจากผู้เชี่ยวชาญการแจ้งเบาะแส การแจ้งเบาะแสทางโทรศัพท์
มีการดำเนินการดังนี้

- ให้คำแนะนำเพื่อรักษาปลอดภัยและรักษาความลับให้กับพนักงานของลูกค้า
ซึ่งเป็นผู้พบเห็นการกระทำผิดในที่ทำงาน และอยู่ในสภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก
- จัดฝึกอบรมเพียงแห่งเดียวที่เป็นมาตรฐาน
- การฝึกอบรมภายใน ๑ วัน สำหรับผู้ติดต่อหรือผู้จัดการผู้ให้คำแนะนำแก่พนักงาน
- ใช้หมายเลข Freephone ที่ไม่ซ้ำกันเชื่อมต่อพนักงานของคุณกับที่ปรึกษาที่มี
ประสบการณ์ของเรา
- จัดฝึกอบรมเพื่อทบทวนประจำปีโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมิน
ประสิทธิภาพของการเตรียมการ รายงานประกอบด้วย การให้คะแนนและความเห็นที่เป็นอิสระต่อ

ประสิทธิภาพของคุณต่อองค์กรอื่น ๆ การวิเคราะห์ช่องว่างและแผนการดำเนินการเพื่อการปรับปรุงโดยมีการนำเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาปรับปรุงแนวทางและแก้ไขกฎหมาย ซึ่งมีชุดเครื่องมือการแจ้งเบาะแสประกอบด้วย นโยบายการแจ้งเบาะแสแบบโมเดล คู่มือการนำไปใช้งาน โปสเตอร์ สไลด์ Powerpoint สำหรับบรรยายสรุปการรับรู้ของพนักงาน เป็นต้น

๔. การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ มาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๖/ว๓๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕(๖) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและมาตรา ๑๖(๒) อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการและผู้บริหารส่วนราชการในการคุ้มครองข้าราชการผู้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา เป็นต้น

การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสในหน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทย ปรากฏวิธีการให้ความคุ้มครองพยาน สรุปได้ ๔ แนวทาง ดังนี้⁵

๑) ปกปิดข้อมูล ได้แก่ การดำเนินการโดยทางลับ ไม่เปิดเผยชื่อ ที่อยู่ ข้อมูลส่วนตัว หรือเปลี่ยนชื่อ เป็นต้น

๒) ให้ค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเลี้ยงชีพ ค่าชดเชย ค่าขาดประโยชน์ เป็นต้น

๓) รักษาความปลอดภัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน เสรีภาพ เช่น จัดให้อยู่ในที่ปลอดภัย ให้เจ้าหน้าที่ดูแล/คุ้มครอง/อารักขา ให้แยกชั้น เป็นต้น

๔) ได้รับสิทธิพึงได้รับ เช่น ให้การช่วยเหลือผู้เสียหาย ทั้งอาหาร ที่พัก พึ่งพาจิตใจ ให้การศึกษาอบรม เรียกร้องค่าสินไหม แจงสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง เป็นต้น

นอกจากนี้ กรณีหากผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม และอาจได้บำเหน็จความชอบพิเศษ เช่น เลื่อนเงินเดือน รางวัล เชิดชูเกียรติ ชมเชยเป็นหนังสือ

⁵ สรุปโดยศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ. (สิงหาคม ๒๕๖๔)

ทบทวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสในประเทศไทย

สถาบันพระปกเกล้า มีการศึกษา เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดอร์รี่ปชัน⁶ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่า ประชาชนที่ได้รับการคุ้มครองจากระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๕๔ มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการซึ่งขัดขวางการคุ้มครองพยานตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ดังนี้

๑) ปัญหาในขั้นตอนการยื่นคำร้อง และการพิจารณา และการยกเลิกคำร้องผู้แจ้งเบาะแส เช่น ประชาชนไม่ทราบสิทธิในการได้รับความคุ้มครองจากการแจ้งเบาะแสมาตรฐานในการพิจารณารับคำร้องที่เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่มีการกำหนดบทลงโทษหากผู้แจ้งเบาะแสได้รับอันตรายจากการถูกปฏิเสธการคุ้มครองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๒) ปัญหาในขั้นตอนการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดอร์รี่ปชัน เช่น เจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ในการคุ้มครองฯ มีความสนิทจู้จักคุ้นเคยกับผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ขาดหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองโดยเฉพาะ ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือในการคุ้มครองกฎหมาย ระเบียบ แนวทางการคุ้มครองฯ ไม่ชัดเจน ในการคุ้มครองพยานในระยะยาวควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ไม่ควรใช้จากหน่วยงานหลัก เพราะเป็นการเสียกำลังของหน่วย ทำให้งานในหน้าที่รับผิดชอบได้รับความเสียหาย

๓) การประสานหน่วยงานอื่น เช่น ความล่าช้าในการพิจารณา ความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยาน ความซ้ำซ้อนและความรับผิดชอบในการดำเนินการคุ้มครองพยาน เป็นต้น

จากการศึกษาดังกล่าวได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ

๑) หน่วยงานผู้ให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดอร์รี่ปชัน ควรเป็นหน่วยงานเดียวที่ทำงานครบกระบวนการเพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล และมีการประสานงานและการบริหารงานไปในทิศทางเดียวกัน และไม่ควรถ่ายโอนงานด้านคุ้มครองทั้งหมดให้สำนักงาน

⁶ พิศอำไพ สมความคิด และรัชณี แมนเมธี, มาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดอร์รี่ปชัน, สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗ (kpi.ac.th)

สอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ เพราะไม่มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในการดำเนินการ ซึ่งควรมีสำนักงานคุ้มครองพยานที่เป็นหน่วยงานเอกชนมารับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง

๒) หน่วยงานผู้ให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสควรปรับขั้นตอนจัดทำระบบฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ที่จะเป็นผู้คุ้มครองพยาน เช่น ความเชี่ยวชาญ ประวัติส่วนตัว ความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง เป็นต้น เพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจและความปลอดภัยของพยาน ซึ่งจะสามารถตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่จะส่งไปคุ้มครองพยานได้ทันที

๓) ปรับปรุงกระบวนการดำเนินคดีอาญาบางประการ เช่น ให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาโดยใช้วิธีที่ไม่ต้องเผชิญหน้า กำหนดมาตรการห้ามเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ และอาชีพของพยาน การพิจารณาปล่อยชั่วคราว คดีร้ายแรงบางประเภท ควรสอบถามพยานประกอบการพิจารณา

๔) ต้องส่งเสริมกฎหมายและงานของสำนักงานคุ้มครองพยานให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นด้วยการเพิ่มงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งการบริหารจัดการที่ต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

โดยมีข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่ที่จะเป็นผู้คุ้มครองพยานต้องผ่านการฝึกอบรม เทคนิควิธีการคุ้มครองพยานที่ได้มาตรฐาน ตลอดจนการอบรมทางจิตวิทยา เพื่อดูแลพยานและตนเองในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยาน

๒) พยานไม่ควรปรากฏตัวตามสื่อมวลชนต่าง ๆ เนื่องจากจะทำให้ภารกิจซึ่งเป็นความลับประสบความสำเร็จลำบากในการทำงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะเป็นอันตรายต่อทั้งตัวพยานเอง เจ้าหน้าที่คุ้มครองพยาน และบุคคลรอบข้าง

๓) เจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานต้องเป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะงานคุ้มครองเท่านั้น ไม่ควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

จากโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “ราชการไทยไร้คอร์รัปชัน การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อการแจ้งเบาะแสการทุจริต”⁷ ในปี ๒๕๖๓ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดที่จะแจ้งเบาะแสมากที่สุด ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ได้แก่ ความรุนแรงของการทุจริต บรรทัดฐานของสังคม แนวนโยบายของหน่วยงาน การได้รับความคุ้มครอง และโอกาสในการถูกกลั่นแกล้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดต่อการออกมาแจ้งเบาะแสดังกล่าว คือ ความเป็นอิสระทางการเมืองของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การเป็นข้าราชการที่ดี จิตสาธารณะ ที่ต้องการปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน และความรู้ในการแจ้งเบาะแสด เป็นปัจจัยที่ช่วยจุดประกายให้บุคคลเริ่มมีความคิดที่จะออกมาแจ้งเบาะแสด ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังพฤติกรรมการออกมาแจ้งเบาะแสด ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เราเห็นโอกาสที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้จัดทำมาตรฐานกลางที่ยึดถือร่วมกัน ได้แก่ การจัดทำช่องทางแจ้งเบาะแสด การรักษาความลับผู้แจ้งเบาะแสด และแนวทางการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสด รวมทั้งอบรมความรู้ที่จำเป็นให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ สร้างความเชื่อมั่นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับความเป็นอิสระทางการเมืองและประสิทธิภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. ในการจัดการเรื่องร้องเรียน รวมทั้งสามารถเป็นแนวหน้าของสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จากการศึกษาเรื่อง มาตรการคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ พบว่า แนวทางการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ยังขาดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน และมีปัญหาอุปสรรคมาก เช่น การศึกษากรณีนางจินตนา แก้วขาว ประธานชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด ตำบลธงชัย อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แจ้งเบาะแสดการทุจริตคอร์รัปชัน การใช้ที่ดินสาธารณะของประชาชน และการออกเอกสารสิทธิ์ที่ผิดกฎหมาย⁸ พบว่า นางจินตนาถูกข่มขู่คุกคามหลายครั้ง โดยพบปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องในเรื่องการยื่นคำร้อง การพิจารณา การยกเลิกคำร้อง และขั้นตอนการคุ้มครอง

⁷ วิษณุพงษ์ โพธิ์พิรุฬห์ และอังศุธร ศรีสุทธิสะอาด, ราชการไทยไร้คอร์รัปชัน : การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อการแจ้งเบาะแสดการทุจริต ๒๕๖๓ โดยการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สืบค้นจาก www.stopcorruption.moph.go.th รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ราชการไทยไร้คอร์รัปชัน

⁸ นางพิศอำไพ สมความคิด และนางรัชณี แมนเมธี เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดคอร์รัปชัน สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗

และการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ซึ่งผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการตั้งสำนักงานคุ้มครองพยานภาคเอกชนมาดำเนินการเรื่องนี้โดยตรง และควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้คุ้มครองพยาน เช่น ความเชี่ยวชาญ ความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง ฯลฯ เพื่อความปลอดภัยของพยานด้วย

นอกจากนั้น ยังมีการศึกษา เรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการกระทำความผิดแก่รัฐ”⁹ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า มาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสของไทยมีความไม่ชัดเจน แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กรณีการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสในประเทศไทย ยังสามารถศึกษาได้จากเหตุการณ์การแจ้งเบาะแสที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีนางสาวปณิดา ยศปัญญา หรือน้องแบม นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และนางสาวณัฐกานต์ หมิ่นพล หรือน้องเกมส์ อดีตลูกจ้างศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดขอนแก่น เป็นผู้แจ้งเบาะแสการทำเอกสารปลอมรับเงินสงเคราะห์คนจนขณะเป็นนิสิตฝึกงาน ซึ่งทั้งสองได้ยื่นเรื่องร้องเรียนไปที่สำนักงาน ป.ป.ท. และได้รับความช่วยเหลือในที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้รับความยากลำบากเมื่อเรื่องการร้องเรียนไปที่ สำนักงาน ป.ป.ท. ถูกเปิดเผยขึ้น ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มั่นใจ ยกเลิกการสนับสนุนการร้องเรียนของทั้งสอง หลังจากนั้นเธอถูกอาจารย์บังคับให้ไปยุติเรื่องโดยไปกราบขอโทษเจ้าหน้าที่ และยังคงถูกคุกคามโดยมีรถตระเวนไปถ้ำยรูปบ้านที่พักอาศัยและบ้านญาติด้วย โดยหลังจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว สำนักงาน ป.ป.ท. ได้มอบโล่เชิดชูบุคคลตัวอย่างผู้มีความกล้าหาญ ไม่เพิกเฉยต่อความไม่ถูกต้อง และไม่ทนต่อการทุจริตแก่นางสาวปณิดา ยศปัญญา และนางสาวณัฐกานต์ หมิ่นพล เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และขยายผลการตรวจสอบการทุจริตกรณีปลอมรับเงินสงเคราะห์ไปยังจังหวัดอื่น ๆ

⁹ สุวรรณี รักเหลือ วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สืบค้นจาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/161392.pdf>

ทั่วประเทศ สำหรับการคุ้มครองทั้งสอง ได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และ กอ.รมน. จังหวัดขอนแก่นตามกฎหมาย¹⁰ รายละเอียดตามภาพข่าว

ทั้งนี้ นางสาวปณิดา ยศปัญญา ได้รับราชการเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ท. พื้นที่ ๔ จังหวัดขอนแก่น ตำแหน่งนักวิชาการยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เป็นต้นมา

¹⁰ https://pacc.go.th/index.php/home/view_content/1/2915 สืบค้นเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๕

วันนี้ (วันอังคารที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑) เวลา ๑๓.๓๐ น. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) โดย พันโท ฤทธิ์พิศ ตาโรจน์ รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มอบโล่เพื่อยกย่องเชิดชู นางสาวปณิดา ยศปัญญา และนางสาวณัฐกานต์ หมิ่นพล เป็นบุคคลตัวอย่างผู้มีความกล้าหาญที่ไม่ทนต่อความไม่ถูกต้องและไม่ทนต่อการทุจริต ณ ห้องประชุม ชั้น ๒๘ สำนักงาน ป.ป.ท. อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดพิธีมอบโล่ยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับนางสาวปณิดา ยศปัญญา และนางสาวณัฐกานต์ หมิ่นพล โดยมีแขกผู้มีเกียรติและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมเป็นเกียรติภายในงานฯ กรณีสืบเนื่องจาก บุคคลทั้งสองได้พบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องในการเบิกจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ผู้ไร้ที่พึ่ง และผู้ป่วยเอดส์ ของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดขอนแก่น แล้วนำเรื่องดังกล่าวร้องเรียนต่อศูนย์รับเรื่องร้องเรียนการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำนักงานเลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในกองทัพบก (ศอตช.ทบ.) ซึ่งได้ส่งเรื่องให้สำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ซึ่งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นของสำนักงาน ป.ป.ท. เขต ๔ พบว่า มีมูลเพียงพอจึงได้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วมีมติรับไว้ดำเนินการได้สวนข้อเท็จจริง

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้เอง นำไปสู่การที่ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดชุดปฏิบัติการ รวม ๑๕ ชุด เพื่อทำการขยายผลการตรวจสอบศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทั่วประเทศ และเบื้องต้นในขณะนี้ตรวจพบพฤติการณ์การกระทำที่มีลักษณะคล้ายคลึงในหลายจังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ บึงกาฬ หนองคาย และสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. จะได้ดำเนินการตรวจสอบต่อไป เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นธรรมกับทุกฝ่าย และสามารถดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ต่อไป โดยจะดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

อนึ่ง สำหรับประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมกับการสร้าง “สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” สามารถแจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลการทุจริต ได้ที่ สายด่วน ๑๒๐๖ หรือศูนย์ดำรงธรรม หรือ ศอตช.ทบ. ซึ่งข้อมูลของผู้แจ้งจะได้รับการปกปิดและในขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบหรือได้สวนข้อเท็จจริงสามารถขอรับความคุ้มครองตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังเช่นในกรณีของนางสาวปณิดา ยศปัญญา และนางสาวณัฐกานต์ หมิ่นพล ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ท. ได้เสนอมาตรการคุ้มครองให้กับบุคคลทั้งสองแล้วและในเบื้องต้นได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และ กอ.รมน. จังหวัดขอนแก่นในการให้ความคุ้มครอง

การดำเนินการรับเรื่องร้องเรียนของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ๓๕ หน่วยงาน ตั้งขึ้นตามมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเห็นชอบตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ดังนี้

๑) เห็นชอบในหลักการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ในสำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวง โดยให้เป็นส่วนราชการ ตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวงและให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และรองปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน อีกตำแหน่งหนึ่ง และ

๒) เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในส่วนราชการ ที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ทุกส่วนราชการ โดยให้เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนด ไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการนั้น ๆ และให้รองหัวหน้าส่วนราชการทำหน้าที่ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอีกตำแหน่งหนึ่ง¹¹ โดยการประชุม ศอตช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เป็นกลไกขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการทุจริตของ ศอตช. กำกับติดตามผลการดำเนินงานด้านการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณและไม่ได้รับงบประมาณ การป้องกันฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) พร้อมทั้ง ให้เพิ่มอำนาจหน้าที่ให้กับการปฏิบัติราชการของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ระดับ กระทรวง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน การดำเนินงานของ ศปท. ตามคำสั่ง ศอตช. ที่ ๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

^๑ หนังสือ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุดที่ ๐๙๐๑/๐๗๕๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ให้แก้ไขชื่อ “ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชัน” เป็น “ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต” โดยตัดคำว่า “คอร์รัปชัน” ออก

สำหรับส่วนราชการอื่น ๆ มีรูปแบบ / วิธีการรับเรื่องร้องเรียน สรุปได้ดังนี้

ตารางสรุปรูปแบบ/วิธีการรับเรื่องร้องเรียน

ที่	หน่วยงาน	รูปแบบ/วิธีการรับเรื่องร้องเรียน	รายละเอียด
๑	ส่วนราชการ	กองการเจ้าหน้าที่ (กระบวนการบริหารงานบุคคลและงานวินัย)	ขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียน
๒	ส่วนราชการ	กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม ตามประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน	ขั้นตอนการดำเนินการตามประมวล จริยธรรมข้าราชการพลเรือน
๓	ส่วนราชการ (ระดับ กระทรวง)	ศปท. ระดับกระทรวง	คู่มือ ศปท. (วินัยและจริยธรรม)
๔	สำนักงาน ก.พ.	-กองการเจ้าหน้าที่	เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
๕	ส่วนราชการ (จังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น) (กระทรวงมหาดไทย)	ศูนย์ดำรงธรรม (๑๕๖๗)	ขั้นตอนและกระบวนการรับเรื่อง ร้องเรียนของศูนย์ดำรงธรรม
๖	สำนักปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี	เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน	สายด่วนของรัฐบาล ๑๑๑๑ และ กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน
๗	สำนักงาน ป.ป.ช.	เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน	ขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียนและ ศูนย์ข้อมูลแจ้งการทุจริต
๘	สำนักงาน ป.ป.ท.	เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน	ช่องทางร้องเรียนแจ้งเบาะแส

ร้องเรียนผ่านช่องทางอื่น ๆ ได้แก่

๑. ทูลเกล้าถวายฎีกาผ่านสำนักพระราชเลขานุการ
๒. ร้องผ่านผู้ตรวจการแผ่นดิน

๓. ร้องผ่านคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. ร้องผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๕. ร้องผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. ร้องผ่านสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์
๗. ร้องผ่าน Call Center ๑๕๔๘ ปัญหาด้านการทะเบียน กรมการปกครอง

การดำเนินการรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงานภาคเอกชน

บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) หรือเอสซีจี

มีระบบรับข้อร้องเรียนและแจ้งเบาะแส (Whistleblower System)¹² ซึ่งเป็นไปตามหลักสากล ในกรณีที่ทราบหรือพบเห็นการกระทำหรือเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายที่เกี่ยวกับการทุจริต ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ บริษัท และจรรยาบรรณ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวได้ โดยดำเนินการดังนี้

๑. แจ้งไปที่ผู้รับข้อร้องเรียน ตามช่องทางการร้องเรียนที่กำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการร้องเรียนข้อมูลเท็จ หรือเป็นการกลั่นแกล้ง ซึ่งเอสซีจีถือว่าผิดวินัยตามข้อบังคับการบริหารงานบุคคล

๒. บริษัทมีกระบวนการดำเนินการ เมื่อได้รับข้อร้องเรียน และมีการคุ้มครองแก่พนักงานที่แจ้งข้อร้องเรียนและแจ้งเบาะแส โดยปรากฏรายละเอียดอยู่ใน Whistleblower System Policy หรือนโยบายการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานที่แจ้งข้อมูลหรือให้เบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับบริษัท และจรรยาบรรณ ซึ่งอยู่ในเว็บไซต์ SCG Intranet

๓. กลไกการรับเรื่องร้องเรียน เริ่มจากผู้ร้องเรียน ร้องเรียนผ่านช่องทางการร้องเรียน ได้แก่ เว็บไซต์ระบบรับข้อร้องเรียนและแจ้งเบาะแส หรือร้องเรียนด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร E-mail จดหมาย โดยระบุชื่อหรือไม่ระบุชื่อก็ได้ ส่งให้ผู้รับข้อร้องเรียน ซึ่งเป็นระดับผู้อำนวยการต่าง ๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักการบุคคลกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจสอบ ผู้บังคับบัญชาที่ไว้วางใจทุกระดับ เลขานุการคณะกรรมการบริษัท กรรมการบริษัทคนใดคนหนึ่ง หลังจากนั้นจะเป็นหน้าที่ในการตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจสอบ จะทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงโดยทำเป็น

^{๑๔} ที่มา : <https://www.scg.com/CodeofConduct/mobile/index.html#p=10>

ความลับ ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ ๓๐ - ๖๐ วัน โดยให้ตั้งข้อสันนิษฐานว่าผู้ร้องเรียนเป็นผู้สุจริต หลังจากนั้น จะมีคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างเป็นทางการ ดำเนินการเพื่อหาหลักฐานข้อเท็จจริงทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และสรุปผล/เสนอการลงโทษ โดยอาจตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นทางการหรือไม่ก็ได้ ลำดับต่อไปคือ การพิจารณาอนุมัติการลงโทษ และรายงานผลการพิจารณาให้ทราบต่อไป

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำกัด (PTT NGD)

การกำหนดนโยบายการร้องเรียน PTT NGD ปรากฏอยู่ในคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี มาตรฐานทางจริยธรรม และจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจของ PTT NGD ¹³ โดยคาดหมายว่าบุคลากรของ PTT NGD จะร่วมกันสอดส่องดูแลการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มาตรฐานทางจริยธรรม และจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจของ PTT NGD โดยสนับสนุนให้มีการสอบถามกรณีมีข้อสงสัย หรือข้อข้องใจเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณธุรกิจของ PTT NGD รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนร้องเรียนเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณธุรกิจของ PTT NGD หรือสอบถามข้อข้องใจได้ที่ทีมบริหารความยั่งยืนขององค์กรหรือเลขานุการบริษัท หรือฝ่ายสนับสนุนองค์กร โดยที่ PTT NGD ให้คำมั่นสัญญาว่า จะรับฟังทุกข้อร้องเรียนอย่างเสมอภาค โปร่งใส และเอาใจใส่ รวมทั้งให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย กำหนดระยะเวลาสอบสวนอย่างเหมาะสม ชื่อของผู้ร้องเรียนจะถูกปิดเป็นความลับ ผู้ร้องเรียนจะได้รับความคุ้มครอง ไม่ให้ถูกกลั่นแกล้งทั้งในระหว่างการสอบสวนและภายหลังการสอบสวน

กลุ่มบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ในกรณีที่พบเห็นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ใด ๆ ที่อาจเป็นการฝ่าฝืนการกำกับดูแลกิจการที่ดีและจริยธรรมธุรกิจ สามารถแจ้งเรื่องได้โดยตรงผ่านช่องทางที่กำหนดให้ตาม “ระเบียบการรับเรื่องร้องเรียนและการให้ความคุ้มครอง” ดังนี้

¹³ http://www.pttngd.co.th/upload_approved/regulation/file/20160928141703_นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีPTTNGD_TH2016.pdf

๑) ส่งจดหมายถึงกรรมการหรือผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานบรรษัทภิบาล สายงานเลขานุการบริษัท ปตท. ตรวจสอบและผลิตปีโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

๒) อีเมลถึงผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานบรรษัทภิบาล สายงานเลขานุการบริษัท

๓) ระบบการรับเรื่องร้องเรียนของกลุ่ม ปตท. สผ. (Whistleblowing System) ในเว็บไซต์ www.pttep.com ซึ่งเปิดเป็นการภายในให้เฉพาะพนักงานเข้าถึงได้

นอกจากนี้ หากเป็นเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทย่อยของกลุ่ม ปตท. สผ. ผู้แจ้งเรื่องร้องเรียนสามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังผู้ประสานงานเรื่องร้องเรียนของบริษัทย่อยด้วย โดย ปตท. สผ. จะดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบการรับเรื่องร้องเรียนและการให้ความคุ้มครองโดยถือปฏิบัติเป็นเรื่องลับ และจะดำเนินการอย่างระมัดระวังตลอดจนให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเรื่องร้องเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความเป็นธรรม หรือไม่ถูกกลั่นแกล้งในทุกลักษณะ

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อมูลแนวทางการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแสในประเทศไทย

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๐ ให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานตามมาตราการพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม

(๒) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ไม่เกินสองปี

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย

(๔) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม

(๕) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ

(๖) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น

(๗) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครอง

ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามคำขอดังกล่าว โดยให้ถือว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ และห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๒. มาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๓๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบมาตรการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ ๗ ประการ ตามที่สำนักงาน ก.พ. นำเสนอ เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ถือว่าการให้ข้อมูล หรือการเป็นพยาน หรือการส่งเอกสารหลักฐานเป็นการปฏิบัติราชการ

(๒) ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่กั้นกั้วในทางใด ๆ ต่อข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน

(๓) ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน โดยมีให้ถูกกั้วกั้วหรือถูกข่มขู่จากผู้ถูกร้องเรียนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และขอความร่วมมือหรือประสานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเป็นนายกั้วต่างในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลถูกฟ้องร้องในคดีแพ่งหรืออาญา

(๔) ผู้บังคับบัญชา อาจพิจารณาให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ข้าราชการผู้ให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานที่เป็นประโยชน์และเป็นผลดียิ่งต่อราชการได้

(๕) คณะกรรมการสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลยพินิจเพื่อกันบุคคลผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดไว้เป็นพยาน หรือลดหย่อนผ่อนโทษได้ตามเหตุและผลของเรื่อง

(๖) ข้าราชการผู้ให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานสามารถร้องขอความเป็นธรรมต่อ ก.พ. ได้เมื่อถูกกั้วกั้วอันเป็นผลจากการให้ข้อมูล หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน

(๗) ให้ข้าราชการทุกประเภทถือปฏิบัติตามมาตราการนี้ และองค์กรกลางบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการแต่ละประเภทอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้กระบวนการให้ความคุ้มครองข้าราชการผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการเกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมตามควรแก่กรณีต่อไป

๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ในมาตรา ๑๓๑ - ๑๓๗ โดยสรุปดังนี้

(๑) ให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้อำนาจของรัฐมนตรีตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัย โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ได้รับความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน

(๒) ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

(๓) ในกรณีที่ผู้แจ้งเบาะแสเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ

(๔) ผู้แจ้งเบาะแสแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่ามีกรกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิด ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

(๕) กรณีผู้แจ้งเบาะแส ร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป

(๖) กรณีผู้แจ้งเบาะแส มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าพนักงานของรัฐ หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ โดยยอมได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งของพยานที่ดำรงอยู่และการเลื่อนชั้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครอง เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน

(๗) กรณีผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ โดยทำให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยคำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ผู้นั้นอาจได้เงินรางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

รายละเอียดดังนี้

มาตรา ๑๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าคดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครอง ช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือ ข้อมูลใดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าว โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้อำนาจของรัฐมนตรีตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการดังกล่าว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการอื่นใดที่สมควรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ และมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยดำเนินการตามที่จำเป็นได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะได้รับ ความคุ้มครองหรือช่วยเหลือก่อน

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือคู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำหรือ แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นหรือทายาทมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับค่าทดแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า การดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็น ประโยชน์ต่อการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็น แบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๕ ผู้ใดแจ้งถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแส แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่ามี การกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิด ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีบุคคลตามมาตรา ๑๓๑ วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าพนักงาน ของรัฐ เมื่อบุคคลนั้น ร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามิพยานหลักฐาน เบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับ ความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป และอาจเสนอให้มีการกำหนดตำแหน่ง และสิทธิประโยชน์อื่น เพื่อคุ้มครองบุคคลนั้นในหน่วยงานของรัฐอื่น ที่ไม่ต่ำกว่าระดับและตำแหน่ง ที่บุคคลดังกล่าวเคยดำรงตำแหน่งอยู่เดิม

มาตรา ๑๓๔ ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวน คำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว หรือได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบถึงเบาะแส ข้อมูล หรือ ข้อเท็จจริงภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๑๓๕ บุคคลใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าพนักงาน ของรัฐ หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญที่จะใช้เป็นพยานหลักฐาน ในการวินิจฉัยชี้มูล การกระทำผิดของเจ้าพนักงานของรัฐรายอื่นหรือผู้ถูกกล่าวหารายอื่นนั้น

และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้ันไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้กันบุคคลตามวรรคหนึ่งไว้เป็นพยานแล้ว ห้ามมิให้ดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินการทางวินัยกับบุคคลซึ่งถูกกันไว้เป็นพยานนั้น และบุคคลนั้น อาจได้รับความช่วยเหลือได้ ตามสมควรจนคดีถึงที่สุด เว้นแต่บุคคลนั้นฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขการกันไว้เป็นพยาน ตามวรรคหนึ่ง

การคุ้มครองตามวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งตำแหน่งของพยาน ที่ดำรงอยู่และการเลื่อนขึ้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นไม่สมควรได้รับการคุ้มครอง เมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์และสภาพของการกระทำผิดแล้ว หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขการกันไว้ เป็นพยาน

มาตรา ๑๓๖ เมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าพนักงานของรัฐมีคำสั่งให้ดำเนินการ สอบสวนทางวินัย แก่เจ้าพนักงานของรัฐในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่มคำสั่ง ในกรณีเช่นนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้ ผู้บังคับบัญชารายงาน ความคืบหน้าและผลของการดำเนินการ หรือจะให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไปก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๖๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๗ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีที่มีการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานของ รัฐร่ำรวยผิดปกติ หากผู้ใดชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือ หนี้สินของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกตรวจสอบ รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้ช่อง แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นผลให้ทรัพย์สินที่ ร่ำรวยผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยคำสั่งถึงที่สุดของศาลแล้ว ผู้นั้นอาจได้เงินรางวัลจาก กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ตารางสรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน ผู้เสียหาย ผู้ให้ข้อมูล
ผู้แจ้งเบาะแสในประเทศไทย

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
๑.	๑.๑ กฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และ การวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๒	ข้าราชการพลเรือนสามัญร้องขอ ความเป็นธรรมเนื่องจากผู้บังคับบัญชา ทำให้เกิดความคับข้องใจ (ปรากฏ ถ้อยคำการคุ้มครองระบบคุณธรรม ตาม พรบ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ไม่ปรากฏ แนวทางการคุ้มครอง)	สำนักพิทักษ์ระบบ คุณธรรม
	๑.๒ กฎ ก.พ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ และการให้ ความคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๕๓	- คุ้มครองข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ถือว่า ปฏิบัติราชการ จะได้รับการคุ้มครอง พยานและอาจได้บำเหน็จความชอบ พิเศษ เช่น เลื่อนเงินเดือน รางวัล เชิดชูเกียรติ ชมเชยเป็นหนังสือ - ไม่เปิดเผยชื่อ หรือข้อมูล	สำนักงาน ก.พ.
	๑.๓ ประมวลจริยธรรมข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒	คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตาม ประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมา มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกผู้บังคับบัญชา ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม	เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ จริยธรรม ตาม ข้อ ๑๕ (๕) และ ข้อ ๑๕ (๖) เป็นอำนาจ หน้าที่ของหัวหน้า ส่วนราชการ และ ผู้บริหารส่วน ราชการ ตามข้อ ๑๖ (๒) และเป็น

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
			อำนาจหน้าที่ของ กลุ่มงานคุ้มครอง จริยธรรม ตามข้อ ๑๗ (๓)
๒.	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ ศปท. เป็นกลไกขับเคลื่อนการ แก้ไขปัญหาการทุจริตในส่วนราชการ	คุ้มครองจริยธรรมข้าราชการตาม ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พิจารณาว่าเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการ รักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือไม่ - กรณีที่มีการระบุชื่อผู้ถูกร้องจะต้อง คุ้มครองทั้งผู้ร้องและผู้ถูกร้อง - กรณีที่ผู้ร้องปกปิดชื่อ จะต้อง คุ้มครองผู้ร้อง	ศูนย์ปฏิบัติการ ต่อต้านการทุจริต ของส่วนราชการ ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย
๓.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ (มาตรา ๒๘ ห้ามเปิดเผยข้อมูลผู้แจ้ง ผู้ร้องเรียน)	ห้ามเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้สามารถ ระบุตัวตนของผู้แจ้ง ผู้ร้องเรียน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเพื่อ ปฏิบัติตาม พรบ. นี้ เว้นแต่เพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย	สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน
๔.	พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ (มาตรา ๒๓ -๒๔ การคุ้มครองข้อมูลบุคคล)	-คุ้มครองข้อมูลข่าวสารบุคคล และข้อมูลข่าวสารราชการ	สำนักงาน คณะกรรมการ ข้อมูลข่าวสารของ ราชการ สำนักงาน ปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
๕.	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๔ – มาตรา ๕๘ - พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ - ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๕ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา - คุ้มครองพยานทั้งตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และการเลื่อนขั้นเงินเดือนรวมถึงสิทธิประโยชน์อื่น - คุ้มครองให้ความปลอดภัย - ดำเนินการโดยทางลับ - ค่าใช้จ่ายเบิกได้ตามระเบียบ 	<p>สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ</p>
๖.	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๕ - ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน พ.ศ. ๒๕๖๒ 	<ul style="list-style-type: none"> - คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและบุคคลใกล้ชิด ที่ร้องขอ/ไม่ได้ร้องขอการคุ้มครอง ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติคุ้มครอง หรือกันไว้เป็นพยาน โดยแจ้งให้สำนักงานคุ้มครองพยานกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อตกลงร่วม มีค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายตามระเบียบ - ดำเนินการโดยทางลับ - ค่าใช้จ่ายสามารถเบิกจากงบประมาณสำนักงาน และกองทุน 	<p>สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ</p>

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
		ป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ	
๗.	ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการให้ ความคุ้มครองแก่พยานในคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๗ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๐	- คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่ยื่นคำร้อง ต่อคณะกรรมการ และมีมติคุ้มครอง - ดำเนินการโดยทางลับ	สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปราม ยาเสพติด
๘.	-พระราชบัญญัติคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๙-๓๐ -ระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินว่าด้วยการคุ้มครองและ ช่วยเหลือผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแส หรือข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๘ -ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรมว่าด้วย การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิด มูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๙	- คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่ยื่นคำร้อง ขอต่อคณะกรรมการธุรกรรม /ไม่ได้ ร้องขอแต่คณะกรรมการมีมติ - มีเงินตอบแทนผู้ได้รับความ คุ้มครอง - ถือเป็นความลับของทางราชการ	สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปราม การฟอกเงิน
๙.	-ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่า ด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓ -ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่า ด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขใน การกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ต้อง ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๓	-คุ้มครองพยาน ผู้แจ้งเบาะแสที่ไม่ใช่ พนักงานหรือลูกจ้าง - ปกปิดชื่อ ที่อยู่ ข้อมูลที่ระบุตัวตน - ต้องยื่นคำร้อง และยินยอมรับความ คุ้มครองเป็นลายลักษณ์อักษร -ผู้รับคุ้มครองได้รับค่าใช้จ่ายตาม อัตราที่กำหนด	สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
	-ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่า ด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดี เนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๖๓	-คุ้มครองผู้ปฏิบัติหน้าที่การเลือกตั้ง เมื่อมีการร้องขอ /กรรมการพบเหตุ อันควรคุ้มครองโดยไม่ต้องร้องขอ โดยให้ค่าใช้จ่าย ที่พัก เจ้าหน้าที่ดูแล อารักขา ปกปิด สิทธิพึงได้รับ ฯลฯ	
๑๐.	ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยกำหนดแนวปฏิบัติการคุ้มครอง พยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘	-คุ้มครองพยานและบุคคลใกล้ชิดตาม พรบ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ รักษาความปลอดภัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน เสรีภาพ และสิทธิ จัดให้อยู่ ในที่ปลอดภัย ปกปิดข้อมูล จัด เจ้าหน้าที่ตำรวจคุ้มครอง ฯลฯ - ได้รับการยินยอมลงลายมือชื่อ	สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ
๑๑.	-พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ -ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการ คุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๘ -ระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแจ้ง วิธีการให้ ความคุ้มครอง และการสิ้นสุดการ คุ้มครองตามมาตรการทั่วไปแก่พยาน ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๑	คุ้มครองพยานและผู้ใกล้ชิดพยานใน คดีต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด ฟอกเงิน ทุจริต ทางเพศ ความมั่นคง อาชญา กรรม โทษ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือที่ สำนักงานคุ้มครองพยานเห็นควรให้ ความคุ้มครอง อันสงสัยว่าจะไม่ได้รับ ความปลอดภัย โดยความยินยอมของ ผู้รับการคุ้มครอง - จัดหาที่พัก ย้ายที่อยู่ เปลี่ยนชื่อ จ่ายค่าเลี้ยงชีพ ให้สิทธิที่พึงได้รับ	สำนักงานคุ้มครอง พยานและการ ดำเนินคดี กระทรวงยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
๑๒.	ระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔	คุ้มครองพยานและผู้ใกล้ชิด ในคดีอาญาโดยความยินยอม ของผู้ได้รับการคุ้มครอง อาจมี ผู้ร้องขอ หรือกรณีจำเป็นเร่งด่วน พนักงานสอบสวนคดีพิเศษอาจขอ	ศูนย์คุ้มครองพยาน กรมสอบสวนคดี พิเศษ

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
		อนุมัติด้วยวาจา โดยมีคณะกรรมการ คุ้มครองพยาน เป็นผู้กำหนดมาตรการคุ้มครอง - ค่าใช้จ่ายเป็นไปตามระเบียบที่ กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความ เห็นชอบจากกระทรวงการคลัง	
๑๓.	ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการให้ ความคุ้มครองพยานที่เป็นผู้ถูกคุมขังหรือ ผู้ถูกกักกันในคดีอาญาในความควบคุม ของกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๙	คุ้มครองพยานและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิด พยานที่ถูกคุมขังหรือผู้ถูกกักกันที่เป็น พยาน ทั้งก่อน ขณะ และหลัง โดย อาจมีคำร้องจากพยาน หรือคำขอจากพนักงานให้คุ้มครอง เป็นความลับ คุ้มครองโดยแยกชั้นในที่ ปลอดภัย และดำเนินการอื่น	กรมราชทัณฑ์
๑๔.	ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการ คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๑	คุ้มครองพยานและบุคคลใกล้ชิด ในคดีอาญา ที่มาร้องขอให้คุ้มครอง โดยจะให้มีตำรวจชุดให้ความคุ้มครอง ปกปิดความลับของพยาน และมี ระยะเวลาคุ้มครองครั้งละ ไม่เกิน ๙๐ วัน (มาตรา ๘(๑)) -ค่าใช้จ่ายให้กรมการปกครองตั้งเบิก	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
๑๕.	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑	- คุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ชั่วคราวได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง หรือ ร้องต่อศาล คุ้มครองได้ไม่เกิน ๗ วัน อยู่ในสถานที่สมควร อันมิใช่สถานที่ คุมขัง (มาตรา ๒๙) โดยคำนึงถึงสิทธิ มนุษยชน	กระทรวงพัฒนา สังคมและความ มั่นคงของมนุษย์

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
		<ul style="list-style-type: none"> - ให้การช่วยเหลือผู้เสียหาย ทั้งอาหาร ที่พัก พื้นฟูจิตใจ - ให้การศึกษาอบรม เรียกร้อง ค่าสินไหม แจ้งสิทธิที่จะได้รับ ความคุ้มครอง และต้องรับฟัง ความคิดเห็นของผู้เสียหายด้วย - ตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์ 	
	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๖๒ - พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ 	<ul style="list-style-type: none"> - คุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงใน ครอบครัว โดยผู้ถูกกระทำ หรือผู้พบ เห็นการกระทำ ร้องทุกข์ ภายใน ๓ เดือน - คุ้มครองเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ไม่ให้ ถูกกระทำในทางไม่ดี ทารุณต่อ ร่างกายและจิตใจ โดยผู้กระทำจะถูก คุมประพฤติ - กองทุนคุ้มครองเด็ก - ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตาม กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัว และวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว 	
	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่าง เพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมความเท่า เทียมระหว่างเพศ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและจำนวนเงินในการชดเชยและ เยียวยาผู้เสียหาย พ.ศ. ๒๕๕๙ 	<ul style="list-style-type: none"> - คุ้มครองบุคคลที่ถูกเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ที่ยื่นคำร้อง ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (วลพ.) 	

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ คุ้มครองช่วยเหลือพยาน/ผู้เสียหาย/ ผู้ให้ข้อมูล/ผู้แจ้งเบาะแส	ความโดดเด่นในรูปแบบการ คุ้มครอง	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
		-ค่าชดเชย ค่าขาดประโยชน์ ตามที่ จ่ายจริงไม่เกิน ๓ หมื่นบาทในแต่ละ กรณี คือ ค่ารักษาพยาบาล ค่า ดำเนินคดี และค่าชดเชยเยียวยา -กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียม ระหว่างเพศ	
๑๖.	กฎ ก.ร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ การให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็น พยาน การลดโทษ และการให้ความ คุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๕๕	คุ้มครองข้าราชการรัฐสภาผู้ให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์	รัฐสภา
๑๗.	ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการ คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘	คุ้มครองพยานและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิด พยาน ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของ ศาลทหาร โดยความยินยอมเพื่อ ให้ได้รับความปลอดภัย	กรมพระ รัฐธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม
๑๘.	พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยทางไซเบอร์ พ.ศ. ๒๕๖๒	คุ้มครองการกระทำมิชอบผ่านระบบ คอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อมูลใน คอมพิวเตอร์ หรือถูกโจมตีทางไซ เบอร์ทำให้ระบบเสียหาย	กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและ สังคม
๑๙.	พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (มาตรา ๒๗ การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล)	คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ผู้เก็บ รวบรวมข้อมูลนำไปใช้เปิดเผย ระบ ตัวตน โดยเจ้าของข้อมูลไม่ยินยอม ไม่ได้	
๒๐.	ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนว่าด้วยการแจ้ง วิธีการที่ เจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองแก่พยาน พ.ศ. ๒๕๔๙	คุ้มครองเด็กและเยาวชนในฐานะ พยานในคดีอาญา โดยให้ย้ายนอน ดูแลอย่างใกล้ชิด และดำเนินการอื่น	กรมพินิจและ คุ้มครองเด็กและ เยาวชน
